

Силабус курсу

Людський розвиток

Ступінь вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітньо-наукова програма «Економіка»

Рік навчання: 2, Семестр: 3

Кількість кредитів: 4. Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

д.е.н., старший науковий співробітник, член-кореспондент НАН України
Макарова Олена Володимирівна

Контактна інформація

makarova_h@ukr.net,

Опис дисципліни

Дисципліна «Людський розвиток» спрямована на оволодіння здобувачами теоретичними знаннями у галузі людського розвитку, серед яких : знання про філософське підґрунтя, основоположні принципи та складові глобальної концепції людського розвитку; чинники, закономірності та способи забезпечення людського розвитку; підходи до формулювання політики людського розвитку; взаємозв'язки людського розвитку з іншими соціально-демографічними процесами. Вироблення практичних навичок щодо вимірювання рівня людського розвитку на глобальному, національному та регіональному рівнях; моніторингу та оцінювання прогресу людського розвитку. Дисципліна забезпечує можливість якісного комплексного застосування як раніше отриманих знань з економічної теорії та соціальних дисциплін, так і ознайомлення з новими сучасними здобутками у науковій діяльності стосовно проблематики людського розвитку.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	«Людський розвиток» як напрям наукових досліджень. Становлення концепції людського розвитку та сучасне бачення проблематики в рамках соціальних та економічних теорій	Визначити актуальність дослідження і вивчення проблем людського розвитку в сучасному світі ; основні категорії і поняття курсу, взаємозв'язок економічного зростання й людського розвитку, місце концепції людського розвитку серед інших глобальних концепцій розвитку.	Питання, практичні завдання
4 / 4	Основні методичні підходи до оцінювання людського розвитку.	Володіти методологією розрахунку Індексу людського розвитку, запропонованою ПРООН. Здійснювати	Тести, питання, практичні завдання

	<p>Методологія розрахунку Індексу людського розвитку ПРООН. Основні міжрегіональні відмінності за рівнем людського розвитку в світі.</p>	<p>кількісне представлення основних вимірів людського розвитку. Описувати сучасні тенденції та динамічні зрушення в рівні людського розвитку на глобальному рівні.</p>	
4/4	<p>Національна методика розрахунку регіональних індексів людського розвитку. Сучасне інформаційне забезпечення досліджень людського розвитку в Україні</p>	<p>Визначати принципи відбору первинних показників та основні компоненти оцінювання людського розвитку, нормування та калібрації показників, ранжування регіонів України за рівнем людського розвитку. Описувати показники основних блоків Національної методики розрахунку регіональних індексів людського розвитку, серед яких показники блоків «Відтворення населення», «Соціальне середовище», «Добробут», «Комфортне життя», «Гідна праця», «Освіта». Виявляти диспропорції в рівні людського розвитку регіонів України та основні тенденції в цій сфері.</p>	<p>Тести, питання, практичні завдання</p>
2/2	<p>Здоров'я та тривалість життя в контексті людського розвитку. Соціальне середовище як індикатор людського розвитку</p>	<p>Визначати поняття «здоров'я» та проблеми сучасного способу життя і соціально-економічних детермінантів, що впливають на погіршення стану здоров'я населення, демографічні показники, що застосовуються для оцінювання тенденцій смертності, напрямки поліпшення рівня здоров'я в Україні.</p>	<p>Питання, практичні завдання</p>
2/2	<p>Освіта та зайнятість як чинники людського розвитку</p>	<p>Виявляти вплив рівня освіти на зайнятість, взаємозалежність між рівнем освіти і станом здоров'я громадян. Описувати ключові проблеми зайнятості та доступності освіти з погляду концепції людського розвитку.</p>	<p>Тести, практичні завдання</p>
2/2	<p>Взаємозв'язок економічного зростання та рівня життя в контексті людського розвитку</p>	<p>Визначати поняття добробуту в концепції людського розвитку. Аналізувати проблеми справедливого розподілу можливостей між усіма членами суспільства, бідності та її видів, соціальних стандартів. Виявляти особливості та інструменти соціальної політики в Україні.</p>	<p>Питання, практичні завдання</p>
2/2	<p>Нерівність як вимір людського розвитку. Гендерна нерівність</p>	<p>Ідентифікувати основні категорії нерівності, зокрема нерівність в доходах та у споживанні, нерівність між країнами світу, нерівність між громадянами однієї країни та основні виміри нерівності: доступ до освіти, охорони здоров'я, соціальних послуг, інфраструктури тощо. Визначати поняття гендерної нерівності та гендерної ролі. Аналізувати відмінності у здоров'ї та</p>	<p>Тести, практичні завдання</p>

		тривалості життя чоловіків і жінок, відмінності у доходах чоловіків та жінок, статеві-вікові піраміди населення України.	
2 / 2	Оцінка прогресу в сфері людського розвитку: Цілі Розвитку Тисячоліття. Сталий людський розвиток.	Ідентифікувати головні екологічні проблеми економічного зростання, можливості природних комплексів витримувати антропогенні навантаження і забезпечувати нормальне функціонування біосфери і локальних екосистем. Аналізувати Цілі Розвитку Тисячоліття (ЦРТ) як інструмент моніторингу та оцінки прогресу в сфері людського розвитку. Визначити передумови переходу України до моделі сталого розвитку.	Тести, питання

Літературні джерела:

1. Бідність та нерівні можливості дітей в Україні / [Л. М. Черенько, С. В. Полякова, А. Г. Реут та ін.]; – К. : Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України, Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ), Український центр соціальних реформ, 2021. – 106 с.
2. Лібанова Е. М. Бідність населення України: методологія, методика та практика аналізу / Е. М. Лібанова ; Нац. академія наук України, Ін-т демографії та соц. досліджень ім. М. В. Птухи. – Умань : Видавець "Сочінський М.М.", 2020. – 456 с.
3. Людський розвиток в Україні. Інноваційні види зайнятості та перспективи їх розвитку (кол. моногр.) / за ред. Е.М. Лібанової; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. – К., 2016. – 328 с.
4. Людський розвиток в Україні. Модернізація соціальної політики: регіональний аспект (колективна монографія) / за ред. Е.М. Лібанової ; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. – К., 2015. – 356 с.
5. Людський розвиток в Україні. Оцінка та прогноз рівня життя населення: кол. моногр. / за ред. Е.М. Лібанової; НАН України, Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи. — Київ, 2019. — 270 с.
6. Людський розвиток в Україні: інституційне підґрунтя соціальної відповідальності : кол. моногр. / за ред. Е.М. Лібанової; відпов. за випуск О.В. Макарова, О.М. Хмелевська; Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України. – Київ, 2017. – 368 с.
7. Людський розвиток в Україні: пріоритети розвитку сільських поселень у контексті децентралізації управління / за ред. Е.М. Лібанової; відп. за вип. О.В. Макарова, Т.А. Зяць ; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. — Київ : Академперіодика, 2020. — 354 с.
8. Макарова О.В. Соціальна політика в Україні: Монографія / О.В. Макарова ; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. — К., 2015. — 244 с.
9. Оцінка гендерних питань в Україні. Міжнародний банк реконструкції та розвитку / Світовий банк. 2016. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/953111470822853577/pdf/107673-PUB-UKRAINIAN-P156988-PUBLIC-SoltisBookENweb.pdf>
10. Оцінка ефективності програм соціальної підтримки за даними спеціального опитування населення / Черенько Л.М., Полякова С.В., Шишкін В.С., Зяць В.С., Когатько Ю.Л.,

Васильєв О.А. Реут А.Г., Клименко Ю.А.; Нац. акад. наук. Укр., Ін-т демогр. та соц. дослідж. ім. М.В. Птухи. — Електронне видання.— Київ, 2020.

11. Соціальне відторгнення, нерівність та бідність дітей / Черенько Л.М., Полякова С.В., Шишкін В.С., Реут А.Г., Васильєв О.А., Когатько Ю.Л., Заяць В.С., Клименко Ю.А.; Нац. акад. наук. Укр., Ін-т демогр. та соц. дослідж. ім. М.В. Птухи. — Електронне видання. — Київ, 2021.

12. Human Development Indices and Indicators 2018 Statistical Update. UNDP. 2018. URL: <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-indices-indicators-2018-statistical-update>
http://hdr.undp.org/sites/default/files/2018_human_development_statistical_update.pdf
http://hdr.undp.org/sites/default/files/2018_human_development_statistical_update.pdf

13. Human Development Report 2019 Beyond income, beyond averages, beyond today: Inequalities in human development in the 21st century. UNDP. 2019. URL: <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-report-2019>

14. Human Development Report 2020. The next frontier. Human development and the Anthropocene.2020. UNDP. URL: <http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr2020.pdf>

15. Libanova E., Osaulenko O. & Cherenko L. Assessment of Quality of Life in Ukraine on the Basis of Subjective Indicators of Well-being: monograph = Оцінка якості життя в Україні на основі суб'єктивних показників добробуту: монографія. Warsaw. RS Global Sp. z O.O., 2020. 361 p.

16. Monitoring Report "Sustainable Development Goals for the Children of Ukraine". 2019. 28 p. URL: https://www.idss.org.ua/arhiv/SDGsForChildren_Ukraine_engl.pdf

Політика оцінювання

- У процесі вивчення дисципліни “Людський розвиток” використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: залікове тестування та опитування; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; презентації та виступи на наукових заходах; методи дискусійного характеру (диспути, дискусії); індивідуальні консультації.

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час залікового тестування (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування – за умов дистанційної форми навчання.

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом навчального процесу. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу та аспірантури та докторантури

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Заліковий модуль 1 (поточний контроль)	Заліковий модуль 2 (захист проекту-презентації)	Разом
50	50	100

Шкала оцінювання:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Відмінно (зараховано)
B	85-89	Добре (зараховано)
C	75-84	Добре (зараховано)
D	65-74	Задовільно (зараховано)
E	60-64	Достатньо (зараховано)
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання (незараховано)
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом (незараховано)

•

•